

Sügiskuu ehk september

Tähtpäevad

8. Ussi urgu minemise päev. Ussid hakkavat minema maa sisse talvituuma ja kaotavat mürgi. Kartes roomajaid häirida, ei minda mõnel pool metsa. Kodustest töödest pole soovitatavad õmblemine ja kudumine.

20. Pekopäev. Sügiskülvi ja viljalõikuse lõppedes tähistati Setomaal Peko püha. Peko on seto põllu-, karja- ja viljakusjumal, kelle puust või vahast kuju hoitakse salaja aidas. Vaid Peko pühadel või külvamise ajal tuuakse kuju välja.

23. Pööripäev. Selle päeva tuul jääb püsima, ennustades ette sügise ja talve ilmasid.

29. Kasupäev. Sügisene pööripüha. Sellest, kuidas kasupäeva peetakse, sõltub inimese käekäik talvel. Nagu pööriajal ikka, ennustatakse ilma ja inimsaastust, tehakse tuld. Pidulaud olgu sügisandidega rikkalikult kaetud ning seal peaksid tingimata olema värskest lihast valmistatud road.

Sügiskuu algusest peale on liikvel esivanemate hinged.

Kuu kõvad ja pehmed ajad

2. päev – täiskuu kõva aja algus.

4. päev kell 19.04 – täiskuu.

6. päev – täiskuu pehme aja algus.

12. päev – Kuu viimane veerand, kõva aja algus.

16. päev – vana kuu pehme aja algus.

18. päev kell 21.45 – Kuu loomine.

20. päev – noorkuu kõva aja algus.

26. päev – Kuu esimene veerand, pehme aja algus.

■ Pehmel ajal raiutakse võsa ja külvatatakse kõike, mis kasvatab alla.

■ Kõval ajal külvatatakse kõike, mis kasvatab peale.

Kõvad-pehmed ajad ei tühistata noore ja vana kuu üldtuntud tähendusi.

- 4. septembril kl 19.03 algab täiskuu aeg.
- 12. septembril kl 5.16 algab Kuu viimane veerand.
- 18. septembril kl 21.44 on Kuu loomine.
- 26. septembril kl 7.50 algab Kuu esimene veerand.
- 23. septembril kl 00.18 algab sügis.

Ilma ennustamine läbi vanarahva tarkuse

- Kui august ja september on vilud ja vihmased, siis tuleb oktoobris teine suvi, mis võib kesta mitu nädalat.
- Kui septembris müristab, on jaanuaris külma küllalt.
- On madisepäeva (21. september) hommik külm, saab ka talv külm.
- Kuiv mihkclipäev (29. september) kuulutab kuiva sügist, märg mihkclipäev aga pehmet talve.
- Müristab veel pärast mihkclipäeva, tuleb soe sügis.
- On mihkclipäeval tuul lõunast, siis on talvise pööripäevani tuul soe.

Külvikalender

Maria ja Matthias K. Thuni järgi

September 2009

Päev	Tähtkuju	Element	Taime osa
T 1.	Kaljukits	Tuli/maa	Juur 9-st
K 2.	Kaljukits	Maa	Juur
N 3.	Veevalaja	Maa/õhk	Juur 10-ni, 11-st õis
R 4.	Veevalaja	Õhk	Õis
L 5.	Kalad	Õhk/vesi	Õis 11-ni, 11–18 leht
P 6.	Kalad	Vesi	Leht
E 7.	Kalad	Vesi	Leht
T 8.	Jäär	Vesi/tuli	Leht 11-ni, 12-st vili
K 9.	Jäär	Tuli	Vili
N 10.	Sõnn	Tuli/maa	Vili 6-ni, 7-st juur
R 11.	Sõnn	Maa	Juur
L 12.	Kaksikud	Maa/õhk	Juur 21-ni, 22-st õis
P 13.	Kaksikud	Õhk	Õis 16-ni ja 22-st
E 14.	Vähk	Õhk/vesi	Õis 20-ni
T 15.	Vähk	Vesi	Leht 4–21
K 16.	Lõvi	Vesi/tuli	Vili 23-st
N 17.	Lõvi	Tuli	Vili
R 18.	Neitsi	Tuli/maa	Vili 16-ni, 17–22 juur
L 19.	Neitsi	Maa	Juur 6-st
P 20.	Neitsi	Maa	Juur 16-ni, 17-st vili
E 21.	Neitsi	Maa	Vili 12-ni, 13–23 juur
T 22.	Kaalud	Õhk	Õis
K 23.	Skorpion	Õhk/vesi	Õis 9-ni, 10-st leht
N 24.	Skorpion	Vesi	Leht
R 25.	Ambur	Vesi/tuli	Leht 21-ni, 22-st vili
L 26.	Ambur	Tuli	Vili
P 27.	Ambur	Tuli	Vili 15-ni ja 20-st
E 28.	Kaljukits	Tuli/maa	Vili 7-ni, 13-st juur
T 29.	Kaljukits	Maa	Juur 10-ni
K 30.	Veevalaja	Maa/õhk	juur 9–18, 19-st õis

Istutusaeg: 13. september kl 22 kuni 25. september kl 2.

Allikas: "Maavalla kalender 10 222 (2009)", Maavalla Koda